

Zienswijze Internetconsultatie minimaliseren gaswinning Groningenveld

10-04-2018

Leeswijzer zienswijze

Om onze zienswijze zo leesbaar mogelijk te maken hebben wij tekst uit het wetsvoorstel gekopieerd en onze zienswijze hieraan toegevoegd (bold).

2.3.1.

Het vraagstuk van de leveringszekerheid hangt alleen samen met het Groningenveld en niet met de andere gasvelden. Voor die velden is *meer* sprake van een economische afweging om het (hoogcalorische) gas te winnen, en is een winningsverplichting daarmee niet noodzakelijk. **In praktijk doet EZK er alles aan om winning uit kleine velden te stimuleren. Een winningsplicht Groningen kan een ongewenste precedentwerking hebben voor de kleine(re) velden. Daarom tekst wijzigen in 'Voor die velden is *uitsluitend* sprake van een economische afweging waarbij alle vormen van kosten waaronder CO2 uitstoot, methaanuitstoot, milieukosten, schade aan infrastructuur, potentiële waardevermindering onroerend goed etc. (externaliteiten) standaard worden meegenomen in de economische afweging/business case (integrale kosten en baten).**

4.1.

Globaal gesproken - de rechtspraak op dit punt is zeer casuïstisch - kan een schending van artikel 8 EVRM (pas) worden aangenomen in geval van het doelbewust negeren of creëren van *illegale* milieuaantasting, waardoor *ernstige* overlast c.q. *ernstige* gezondheidsschade bij omwonenden ontstaat. **Illegaal is toch onder *alle* omstandigheden strafbaar? Wetten maken/aannemen die (doel)bewust overlast of gezondheidsschade veroorzaken zouden juist onder dit artikel moeten vallen. Wat wordt verstaan onder *ernstige* overlast en *ernstige* gezondheidsschade? Welke criteria gelden hiervoor?**

6.2

Omdat de vergunninghouder de plicht kan worden opgelegd om *meer gas te winnen dan de hoeveelheid die past bij een aanvaardbaar veiligheidsniveau*, is het niet *wenselijk* om overtreding van de zorgplicht in dit specifieke geval strafbaar te stellen.

De vergunninghouder kan dus worden verplicht door de minister om een strafbaar feit te begaan. Dit is niet wenselijk. In een dergelijk geval is er dus geen strafbaarstelling voor de (potentiële) "dader", maar zal de rechter of het parlement de opdrachtgever (= de staat/de minister) moeten aanpakken. De opheffing van de strafbaarstelling staat los van de

verantwoordelijkheid van de opdrachtgever om niet in strijd met de zorgplicht te handelen. Hieraan mag niet worden getornd.

8

Op basis van de huidige Mijnbouwwet adviseert de inspecteur-generaal de minister over het winningsplan. Met deze wetswijziging verandert dit in een advies op de operationele strategie. Daar waar de inspecteur-generaal eerder toezicht hield op een juiste uitvoering van het instemmingsbesluit met het winningsplan, zal de inspecteur-generaal nu toezicht houden op een juiste uitvoering van de goedgekeurde operationele strategie en de eventuele voorschriften en beperkingen die de minister daaraan meegegeven heeft.

De gewijzigde rol van de inspecteur-generaal gaat onveiligheid niet voorkomen omdat leveringszekerheid in deze wetswijziging prevaleert; zijn eerder gesuggereerde onafhankelijke positie tijdens de Kamerdebatten over de huidige Mijnbouwwet lijkt in dit voorstel te worden aangetast en te worden gedegradeerd tot operationele strategie. Welke onafhankelijke instantie blijft over voor objectieve inschatting van de *veiligheid*? Heeft die instantie ook doorzettingsmacht?

Artikel 1B

Omdat de daadwerkelijk vraag naar gas sterk afhankelijk is van temperatuur en windsnelheid, is de benodigde capaciteit om aan de vraag te voldoen niet gelijk aan het verwachte jaarvolume gedeeld door 365 dagen. **De vraag naar gas wordt afhankelijk gesteld van temperatuur en windsnelheid. Verwachte effecten van energietransitie die de vraag structureel verminderen ontbreken hier (expliciet). Hiermee zou ook (in toenemende mate) rekening gehouden moeten worden. Sterker nog, maatregelen om de energietransitie te versnellen verminderen rechtstreeks de noodzaak tot winning uit het Groningenveld en ook uit andere velden. De minister zou een vergelijkbare 'energietransitieplicht' moeten krijgen.**

Artikel II A en D (artikel 34)

Maar het kan ook gaan om een wijziging van een winningsplan waardoor meer gas gewonnen kan worden, indien blijkt dat hiermee de eerder berekende en beoordeelde bodembeweging (bodemdaling en bodemtrillingen) en daarmee de risico's voor de omgeving niet anders beoordeeld zullen kunnen worden. Wanneer er geen effecten worden verwacht voor de omgeving is het niet doelmatig de uniforme openbare voorbereidingsprocedure toe te passen.

---

10 april 2018

Hiermee lijkt te worden gesuggereerd dat er dan geen andere effecten worden verwacht voor de omgeving dan in 'oude' voorspellingen. M.a.w. als in het oude winningsplan een beving van M4.0 werd verwacht en bij hogere winning ook M4.0, wat op zich een onveilige/destructieve situatie is, dan zou er geen uniforme openbare voorbereidingsprocedure nodig zijn. Dit gaat voorbij aan de waarde die een ander/aanvullend perspectief kan bieden als input voor een integrale afweging en daarmee eventueel afwijzing van wijziging die niet tot stand zou komen zonder deze input. Praktijk leert dat, bewust of onbewust, niet alleen de kans op risico's vaak wordt gebagatelliseerd, maar ook de impact. Bovendien zou er in praktijk voldoende ruimte qua doorlooptijd zijn tussen het moment van starten van de voorbereidingsprocedure en de daadwerkelijke winning (stookseizoen).

Artikel 52D

Indien de gevolgen gelijk blijven of afnemen, brengt de procedure van het vierde en vijfde lid, waarbij de uniforme openbare voorbereidingsprocedure wordt toegepast en waarbij de regionale overheden om advies op het ontwerpbesluit worden gevraagd, een zware uitvoeringslast voor de minister en deze overheden met zich mee, terwijl de toegevoegde waarde daarvan zeer beperkt is. **Waaruit blijkt dat de toegevoegde waarde zeer beperkt is? Hoeveel adviezen zijn al ingewonnen in deze context? Bovendien betreft dit een *verwachting* = inschatting van *direct belanghebbenden*, geen onafhankelijk gemeten werkelijkheid. Stel dat deze werkwijze wel zou worden ingevoerd, dan zou, via een onafhankelijk meet- en regelprotocol en -instrumentarium, getoetst/zichtbaar gemaakt moeten worden of de werkelijke *cumulatieve* gevolgen van mijnbouw groter blijken dan vooraf ingeschat. Als dat zo is dan zou de uniforme openbare voorbereidingsprocedure in opvolgende jaren *wel* moeten worden toegepast. Het plaatsen van een netwerk van tiltmeters zal helpen bij onafhankelijke meting en beoordeling en tevens helpen bij de reductie van doorlooptijd van adviesprocedures.**

Artikel 52F

Deze zorgplicht ziet op het nemen van alle maatregelen die in redelijkheid gevegd kunnen worden om onder meer *schade te voorkomen of de veiligheid niet te schaden*. Wordt: De houder van de winningsvergunning Groningenveld neemt alle noodzakelijke maatregelen om *de gevolgen van een zwaar ongeval voor mens en milieu te beperken*. **Wat zijn noodzakelijke maatregelen? Welke criteria gelden voor de beoordeling wat noodzakelijk is en wat niet? Wie beoordeelt dat? Hoe wijken deze maatregelen af ten opzichte van wat 'in redelijkheid gevegd kan worden om meer schade te voorkomen of de veiligheid niet te**

schaden'? Wat is een zwaar ongeval voor mens en milieu? Welke criteria gelden voor de categorie zwaar? Wat is licht en wat is middel? Hoe kan vooraf accuraat en met grote zekerheid worden ingeschat welke ongevallen onder welke omstandigheden welke gevolgen zullen hebben? Welke criteria zijn hierbij leidend?

Wat is de praktische betekenis van deze wijziging voor de mensen in Groningen? Deze wijziging lijkt een verslechtering van de voorzorgsmaatregelen te bewerkstelligen. Of is het juist een teken aan de wand dat gaswinning altijd gepaard gaat met schade? Er is vele malen uitgesproken dat de schadeafhandeling ruimhartig moet plaatsvinden zowel in de behandelingsprocedures als de uitbetaling. Zelfs met de huidige 'relatief strikte' wetsartikelen, moties en toezeggingen blijkt hier in praktijk weinig van terecht te komen en schijnt zelfs daadwerkelijke betaling van vonnissen van arbiter uit te blijven.

Onaanvaardbaar zou zijn als door deze nieuwe wetgeving een verslechtering van de zorgplicht ontstaat. Indien en voor zover de zorgplicht voor de NAM of rechtsopvolgers bewust of onbewust wordt verminderd door dit wetsvoorstel in verband met de winningsverplichting door de minister, dan zal het verminderde deel van de zorgplicht moeten worden overgeheveld van de NAM c.s. naar de minister/de Staat die hierdoor aansprakelijkheid aanvaardt voor de gevolgen van lacunes in de zorgplicht. Dit mede om rechtsongelijkheid tussen Groningen en andere velden te voorkomen.

Nu de wet toch wordt aangepast is het moment aangebroken om ook de omgekeerde bewijslast/bewijsvermoeden van toepassing te verklaren op alle mijnbouwactiviteiten in heel Nederland en niet alleen Groningen. Dit om rechtsongelijkheid tussen Groningen en andere velden te voorkomen en een einde te maken aan de huidige juridische strijd op dit punt zoals bijvoorbeeld in Emmen.

Pagina 22: gasjaar 2019-2010 foutje

Voor een nadere toelichting of vragen over deze zienswijze kunt u contact opnemen met Leo Sonneveld, leo@gogomo.org